

Merdmiljø og rensefisk – forskningsresultater og analyser

Frode Oppedal, Barrett, Overton, Dempster, Hvas, Yuen, Geitung, Wright, Stien, Folkedal.....

Sea lice removal by cleaner fish in salmon aquaculture: a review of the evidence base

Kathy Overton¹, Luke T. Barrett¹, Frode Oppedal², Tore S. Kristiansen²,
Tim Dempster^{1,*}

Effect of cleaner fish on sea lice in Norwegian salmon aquaculture: a national scale data analysis

Luke T. Barrett^{a,*}, Kathy Overton^a, Lars H. Stien^b, Frode Oppedal^b, Tim Dempster^a

Cleaner fish control sea lice in Norwegian salmon farms in summer-autumn but are often ineffective in winter-spring

Barrett, Graham, Stien, Oppedal, Dempster, in submission

Metabolic rates, swimming capabilities, thermal niche and stress response of the lumpfish, *Cyclopterus lumpus*

Malthe Hvas^{1,*}, Ole Folkedal¹, Albert Imstand^{2,3} and Frode Oppedal¹

Physiological performance of ballan wrasse (*Labrus bergylta*) at different temperatures and its implication for cleaner fish usage in salmon aquaculture

Jeffrey William Yuen^a, Tim Dempster^a, Frode Oppedal^b, Malthe Hvas^{b,*}

Physiological responses of farmed Atlantic salmon and two cohabitant species of cleaner fish to progressive hypoxia

Malthe Hvas^a, Frode Oppedal

Institute of Marine Research, 5984 Matredal, Norway

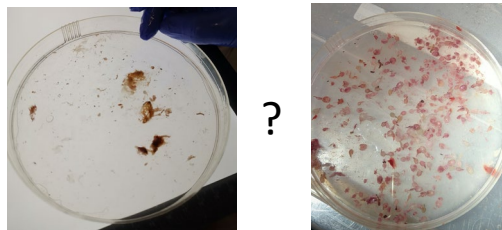
Cleaner fish growth, welfare and survival in Atlantic salmon sea cages during an autumn-winter production

Lena Geitung^{a,b,*}, Daniel William Wright^{c,1}, Frode Oppedal^c, Lars Helge Stien^c, Tone Vågseth^c, Angelico Madaro^c

- Virker rensefisk?

- Vitenskapelige studier
- Barentswatch analyse 1
- Barentswatch analyse 2

- Dør rensefisk?

- Toleranse og grenseverdier

- Temperatur
- Vannstrøm
- Hypoksi

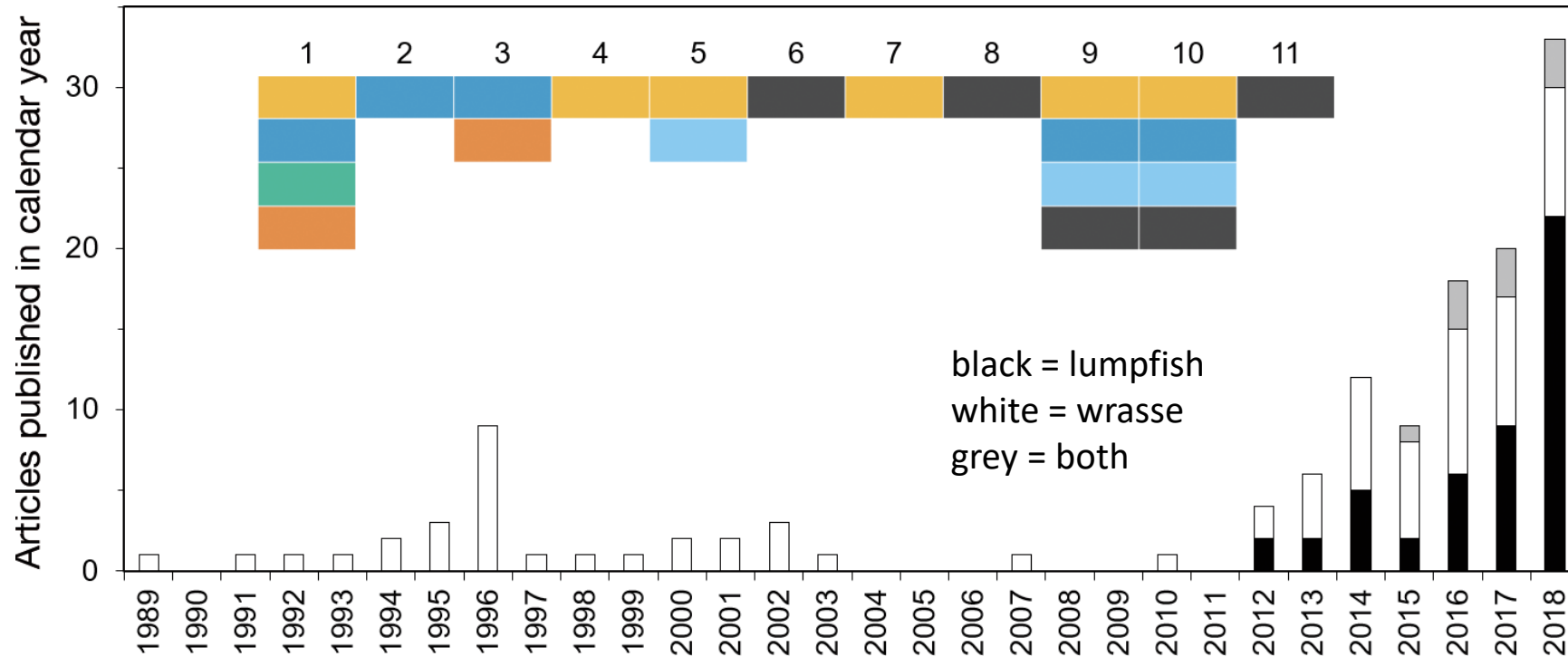
- Merdmiljø, laks og rensefisk

Publiserte vitenskapelige artikler/ rapporter

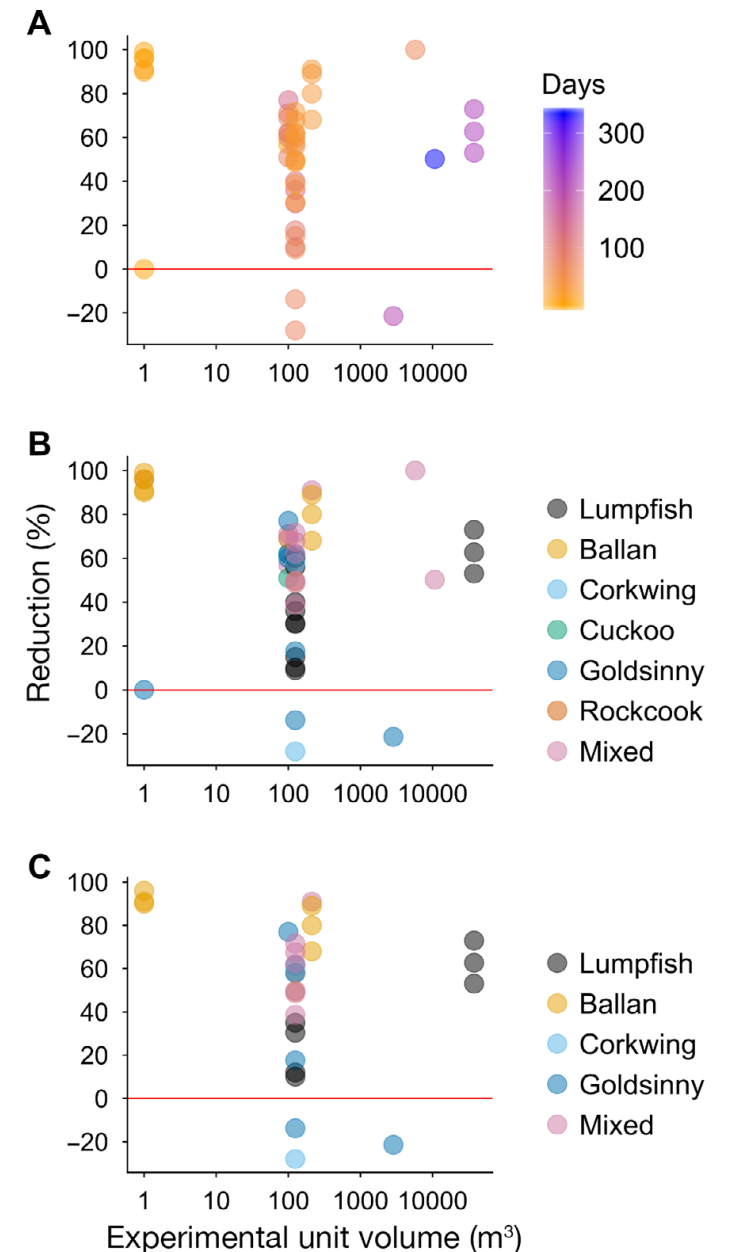
- lite forskning på hvor effektivt de spiser lusen av laksen

- (1) Bjordal (1991)
- (2) Treasurer (1994)
- (3) Tully et al. (1996)
- (4) Treasurer (2013)
- (5) Skiftesvik et al. (2013)
- (6) Imsland et al. (2014a,b, 2015)
- (7) Leclercq et al. (2014)
- (8) Imsland et al. (2016)
- (9) Skiftesvik et al. (2017)
- (10) Skiftesvik et al. (2018)
- (11) Imsland et al. (2018).

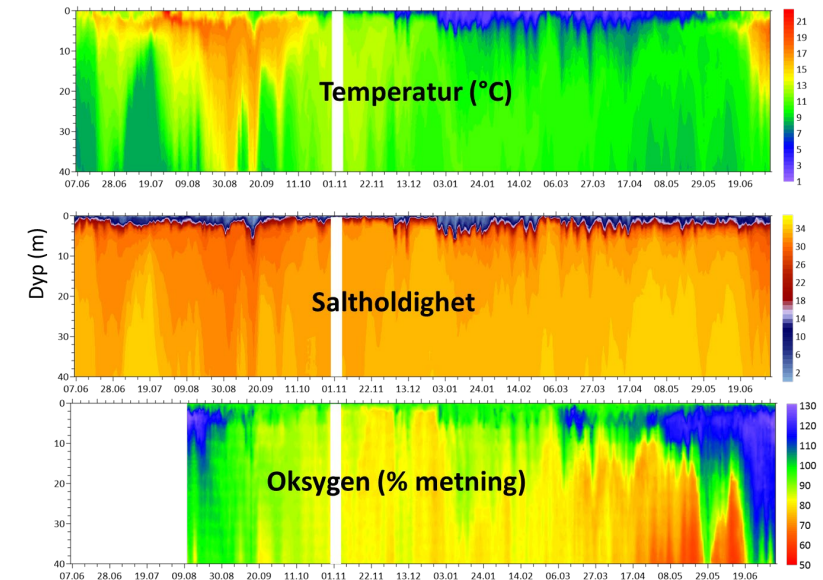
Svært få representative studier

- Effekten av rensefisken varierte betydelig
- Kun 11 publiserte studier på lusespising med gode eksperimentelle oppsett
  - Dvs. kontrollgrupper uten rensefisk
- Nesten alle studiene i småskala
  - små forsøksmerder
  - kar
  - kun én publisert studie er utført i kommersielle merder.
- Nærkontakt mellom rensefisk og laks er ikke en selvfølge i kommersiell skala

Kunnskapshull må tettes

- Rensefisk må tilbys et miljø de kan trives og overleve i.
  - Miljøforhold (T, S, DO, Volum, skjul), optimale tettheter
  - Effektivitet under ulike miljø (lys, nærhet)?
  - Oppdrette rensefisk som er bedre egnet merdlivet (læring, akklimering)
- Næringens kunnskap må utvikles og deles
  - dokumenteres vitenskapelig i representative kommersielle studier
- Spesielt få studier villfanget grønnngylt og bergnebb
- Rognkjeks har best vitenskapelig dokumentert effekt, men ikke effekt gitt ulike merdmiljø
- Hvordan fungerer rensefisk sammen med andre tiltak mot lus? (preventive og kontrollerende)
- Økt velferd for rensefisken vil gjøre den til en bedre lusespiser, men er også nødvendig for at bruken skal kunne forsvares juridisk og etisk

Barentswatch data I

- 488 oppdrettsanlegg 2016–2018.
- Analyser:
  - Sammenheng mellom lusenivå og antall rensfisk brukt (0 til 672 000) og lusenivå mellom ulike anlegg
  - Tid før annen avlusingsmetode benyttes
  - Ga rensfisk nedgang i lusenivå, innen anlegg?

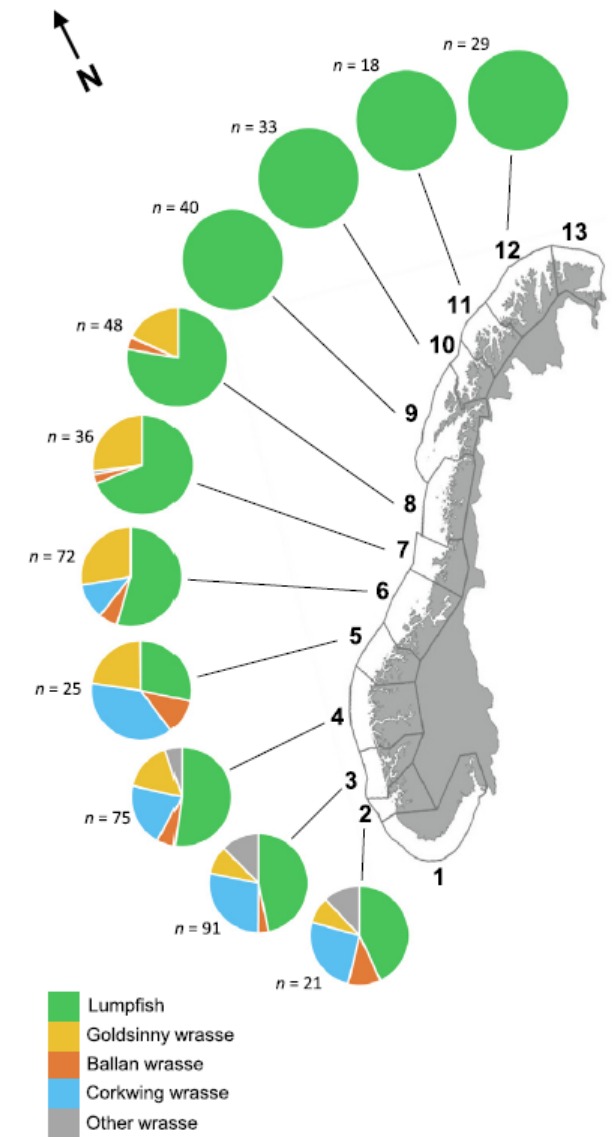
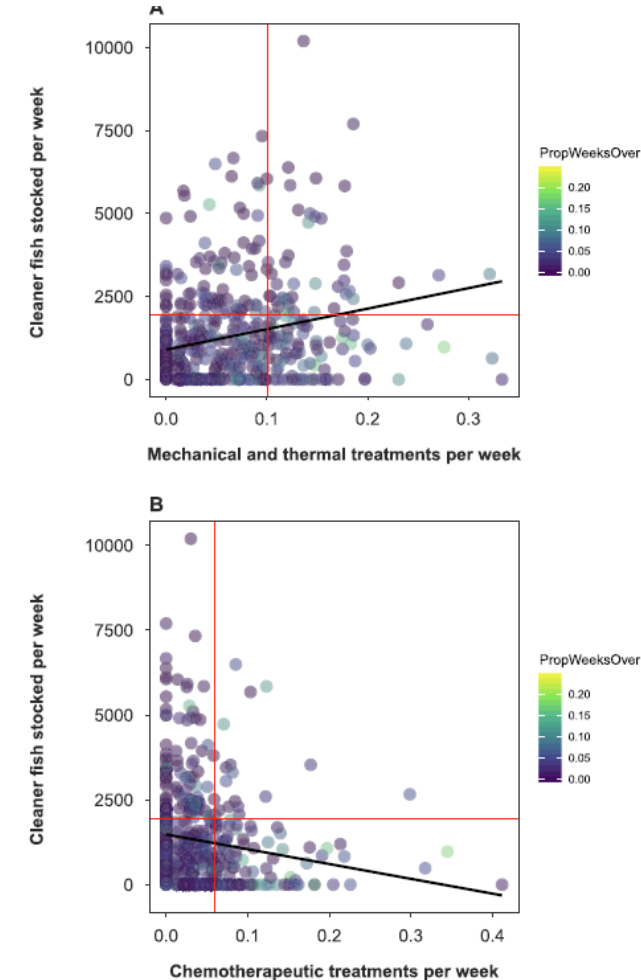
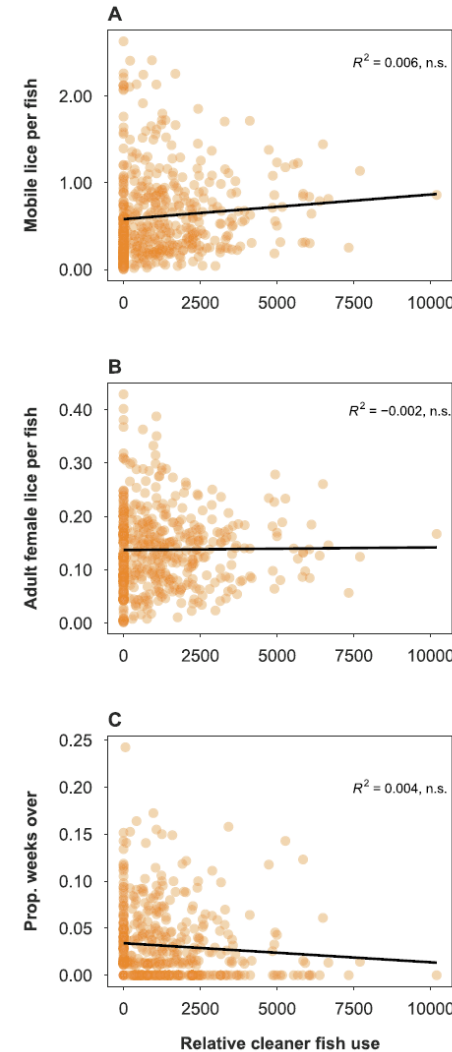

Fig. 1. Use of cleaner fish taxa across Norwegian salmon aquaculture production zones 2–12 for the sites that completed a grow-out cycle within 2016–2018 ($n = 488$ farm sites). Production zones are defined by government legislation (Norwegian Ministry of Trade Industry and Fisheries, 2016). n , number of sites assessed in each zone. Cuckoo wrasse are recorded but not shown (<1% of cleaner fish used).

Mer rensefisk ga ikke mindre lakselus

- Ingen langvarige positive effekter
- Mye rensefisk tidlig kan forsinke avlusing
- Økende lusemengde uansett bruk av rensefisk
  - Rensefisk forsinket lusepopulasjonen noe
    - små og varierende effekter
- Ingen klar nedgang i lusenivå
  - muligens fordi bruken er reaktiv og proporsjonal med størrelsen på luseproblemet ved anlegget
- Noen får god lusespisende effekt
  - Kunnskapen må utvikles og dokumenteres i vitenskapelige, kommersielle oppsett

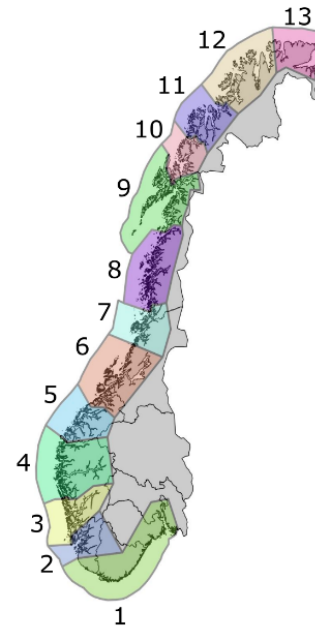

Barentswatch data 2012-2019

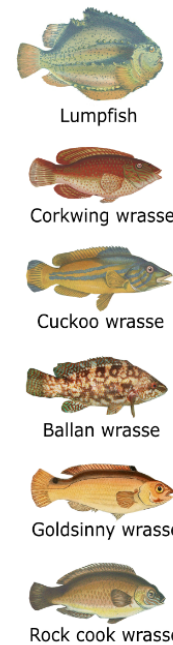
- 12-ukers perioder
  - >70 000 ved 656 anlegg
- Δ AF = endring av antall hunnlus fra uke 1-3 til 10-12
- Antall rensefisk gitt per tonn produksjonskapasitet
- År, sesong og region ga effekt på rensefisk sin effektivitet

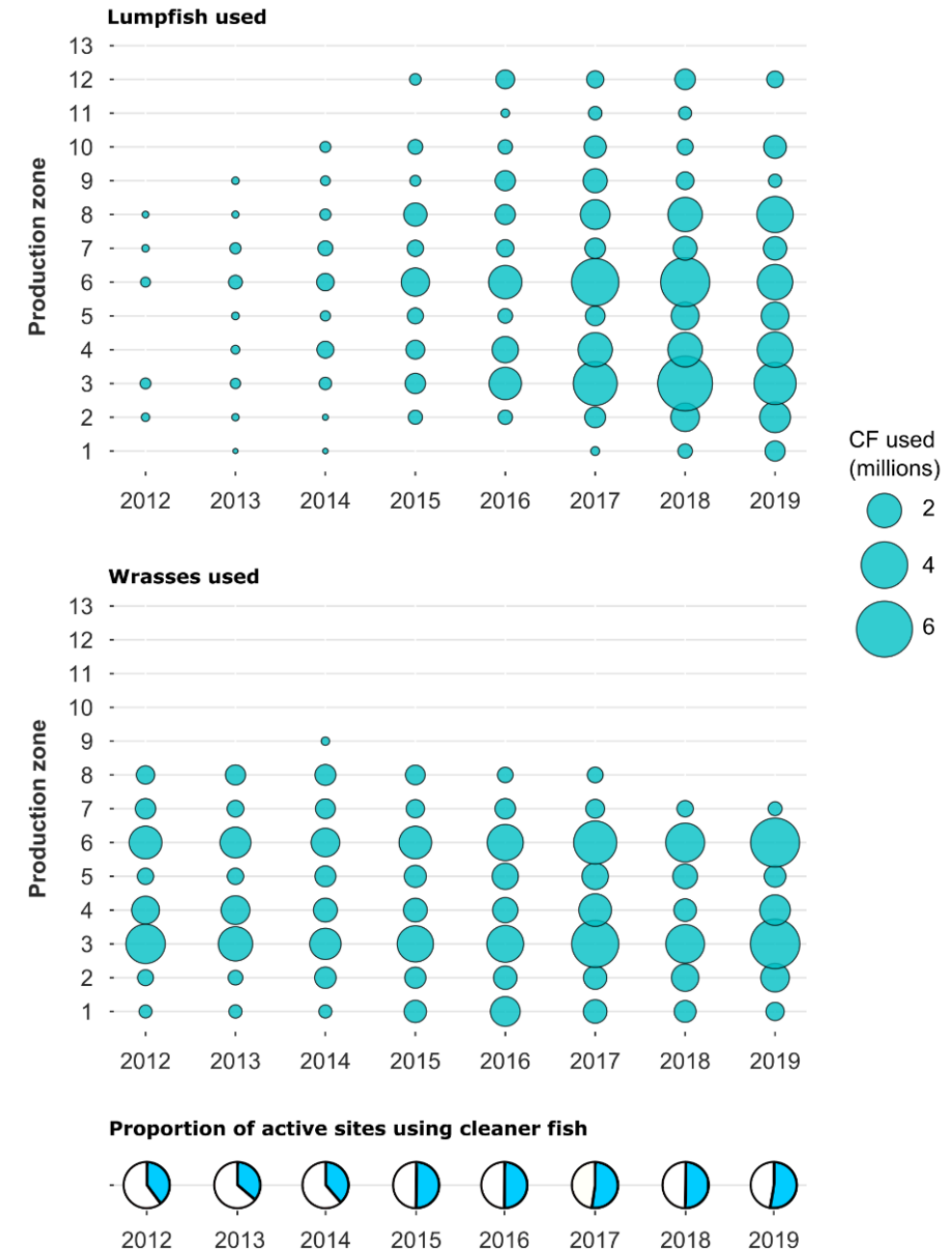
A: Production zones

B: Main cleaner fish species

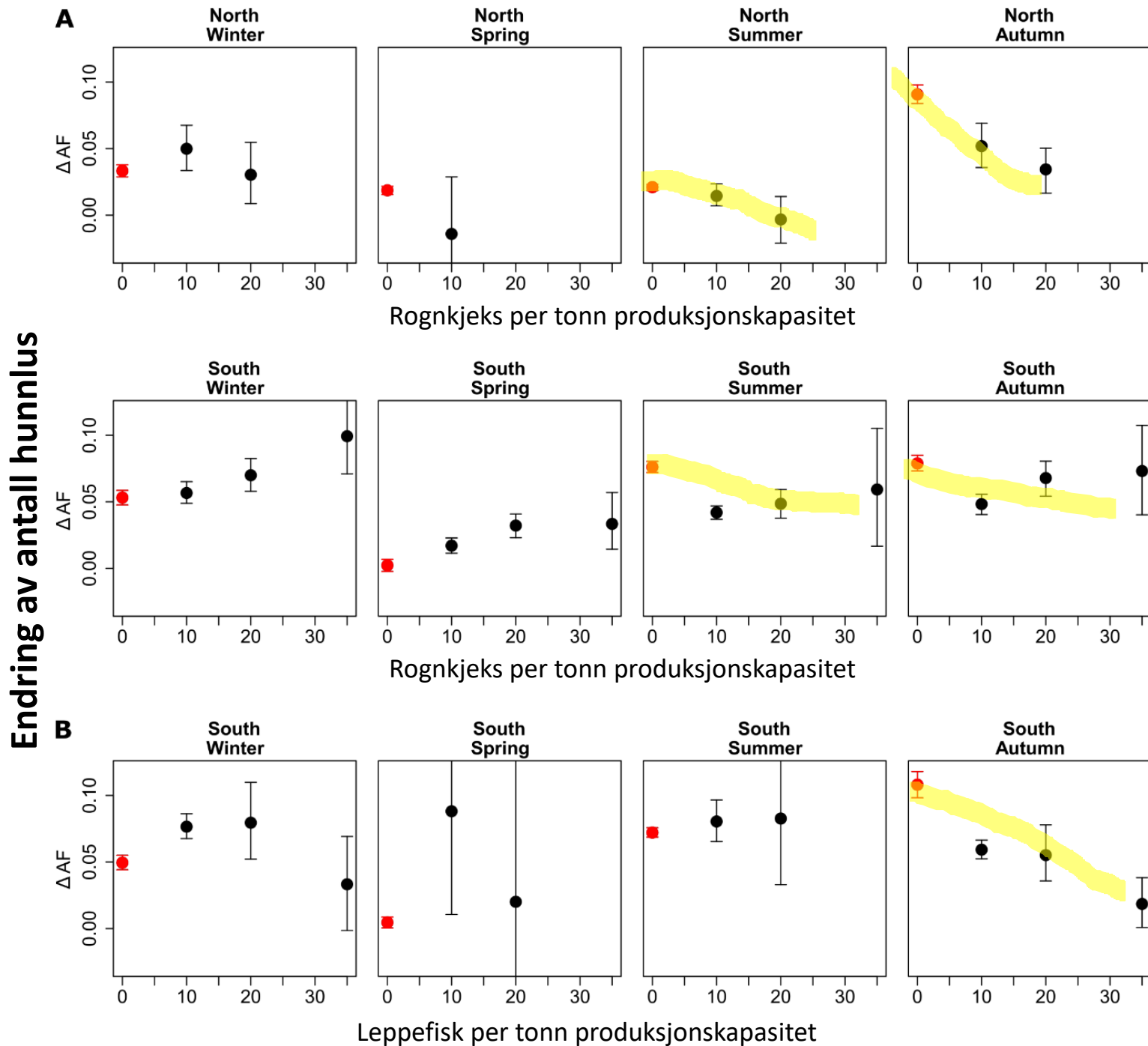
C: Cleaner fish use over time

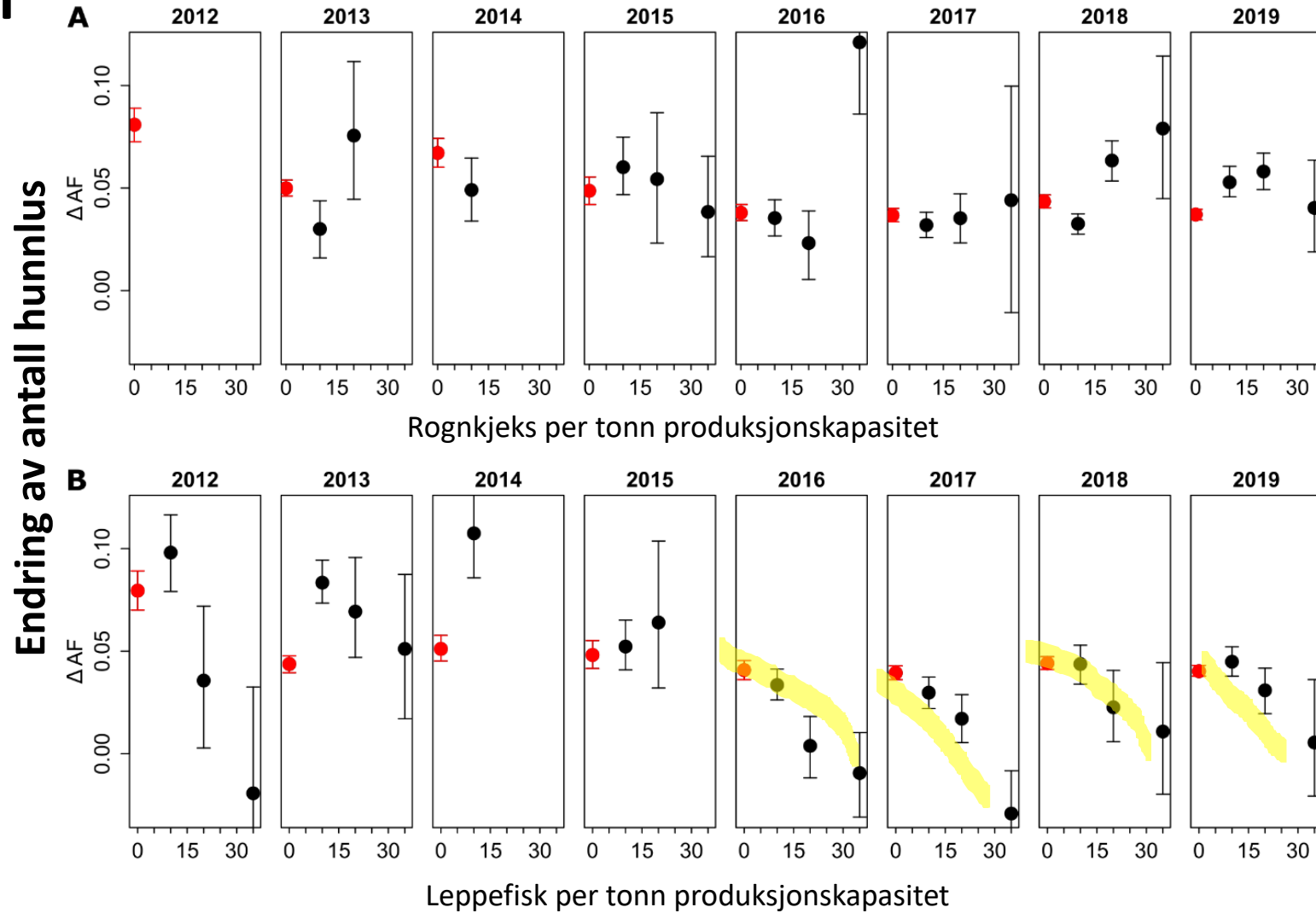
Effektivitet avhenger av sesong og art

- Økende lusemengde, nesten uansett bruk av rensefisk
- Luseøkning reduseres av:
  - Rognkjeks: sommer og høst. Nord og Sør
  - Leppefisk: Høst. Sør

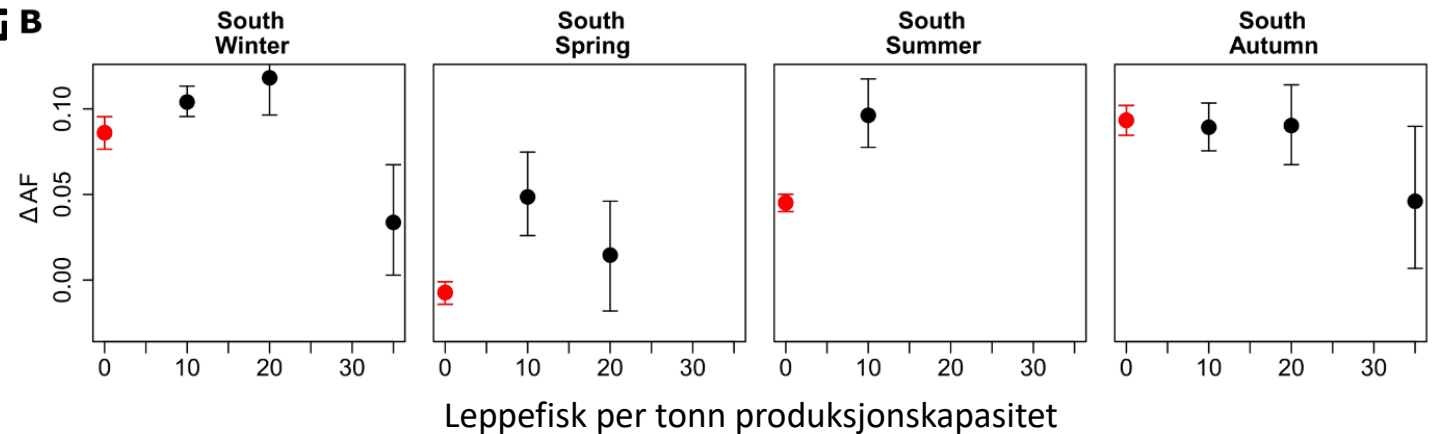
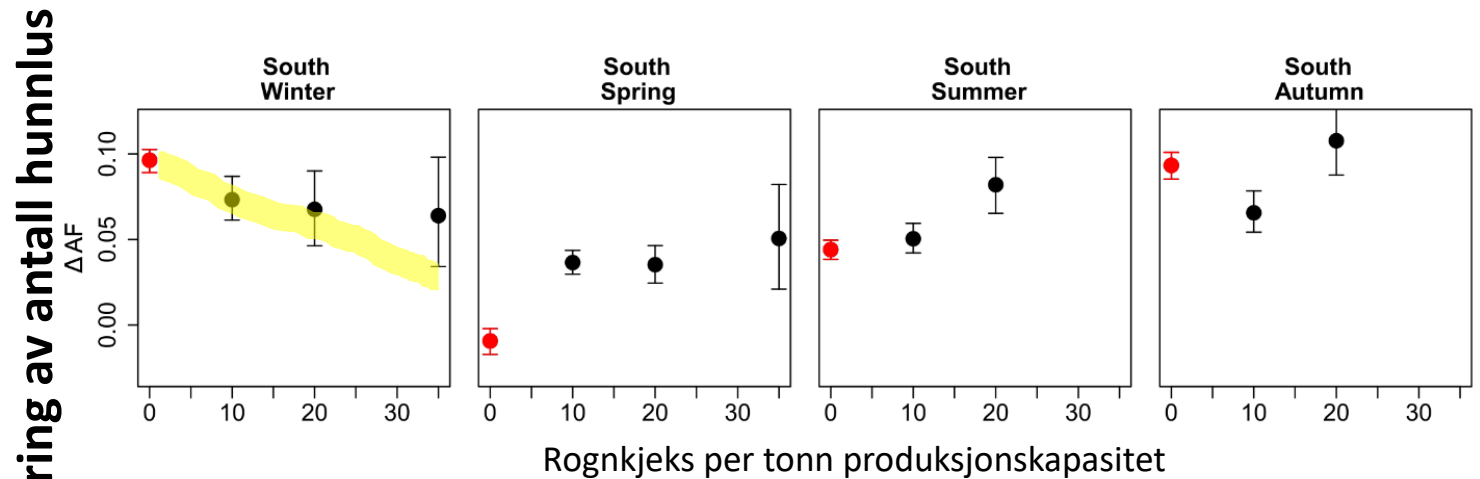
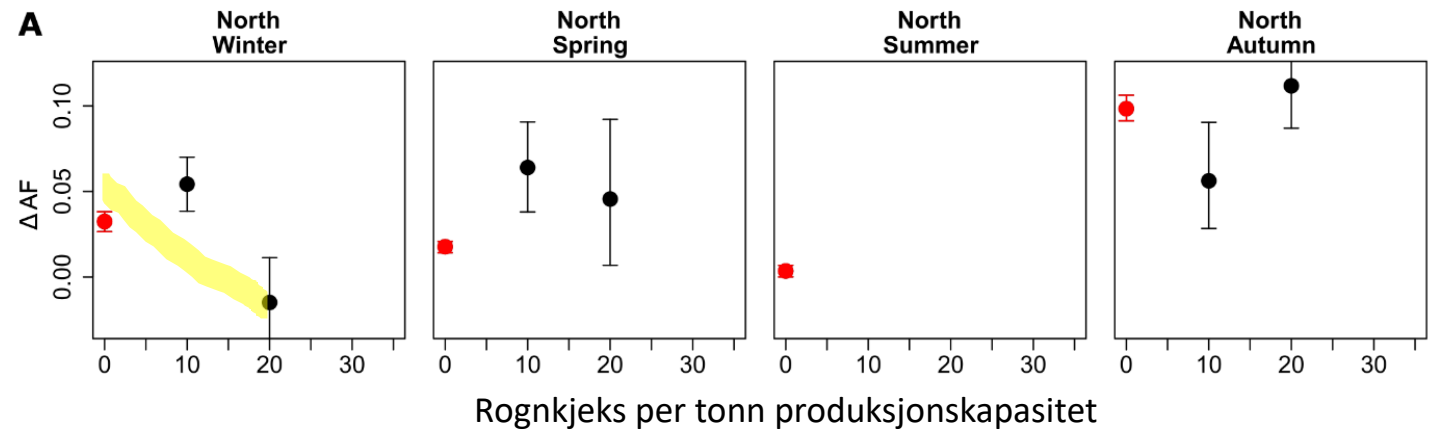
Effektivitet avhenger av år

- Ingen forbedret effekt av rognkjeks over tid
- Leppefisk økte effektiviteten i 2016-2019 vs 2012-2015

Vintereffekt av rognkjeks over 20 uker

- Rognkjeks ser ut til å virke lenger om vinteren enn ellers om året.

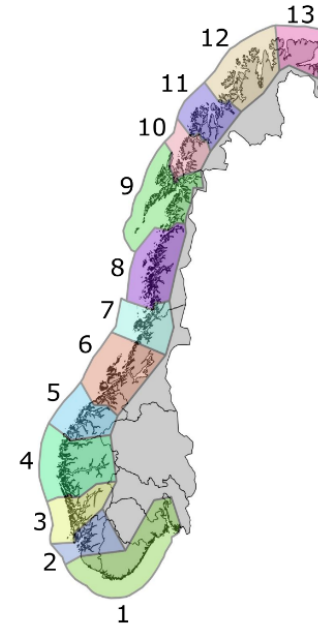

Oppsummert

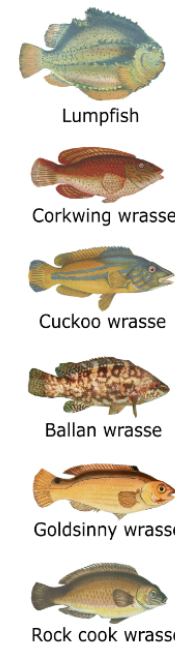
- Rensefisk virker dårligst om våren
  - Andre tiltak må vurderes
- Rensefisk virker best om høsten og på sommeren
- Effektivitet av rensefisk er anleggsspesifikk og bruk må vurderes deretter

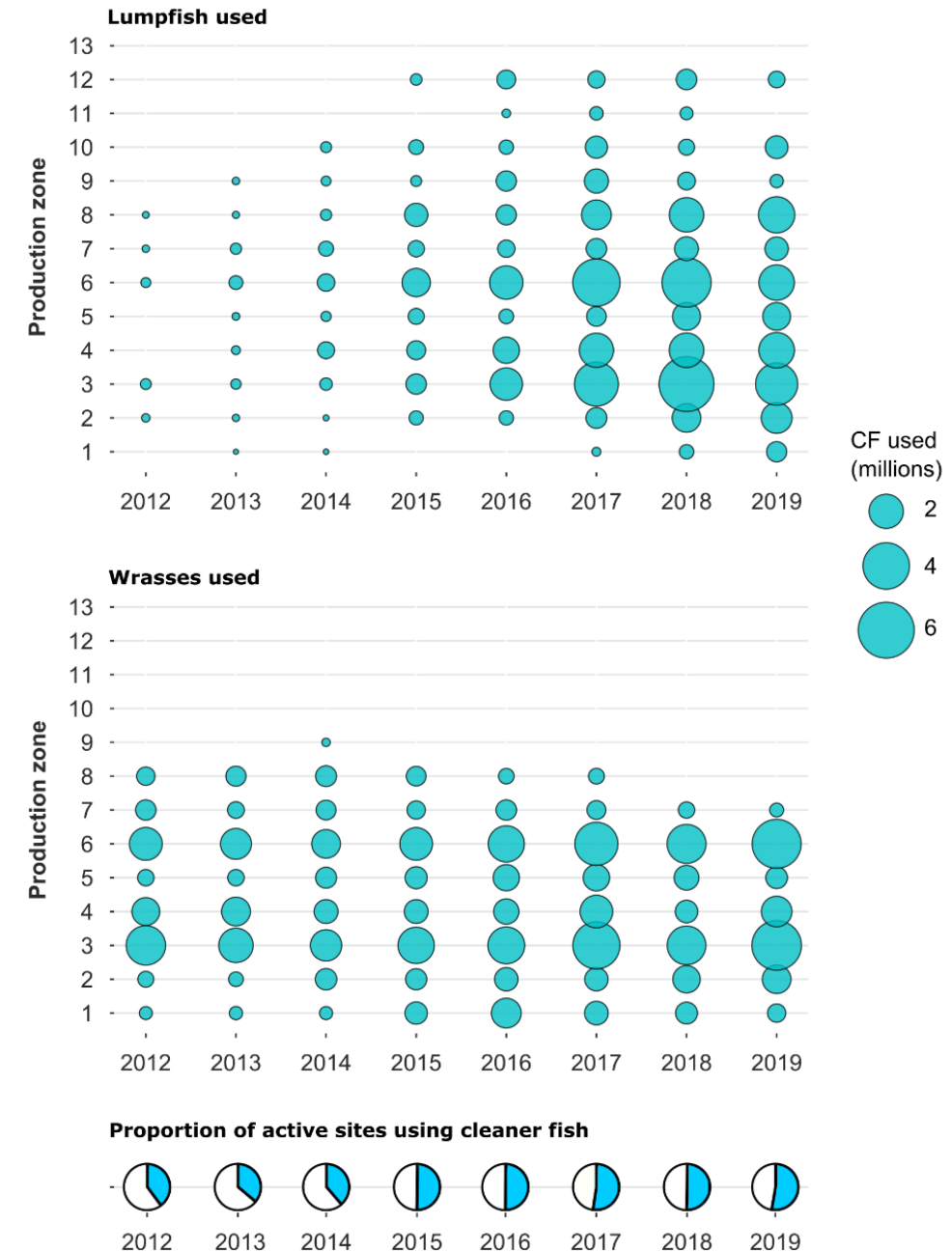
A: Production zones

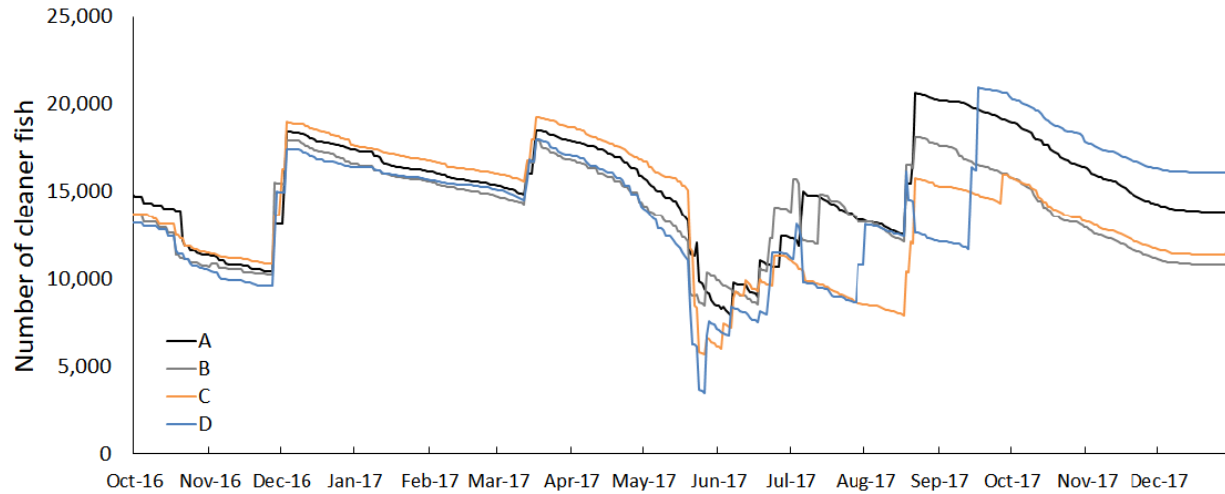
B: Main cleaner fish species

C: Cleaner fish use over time

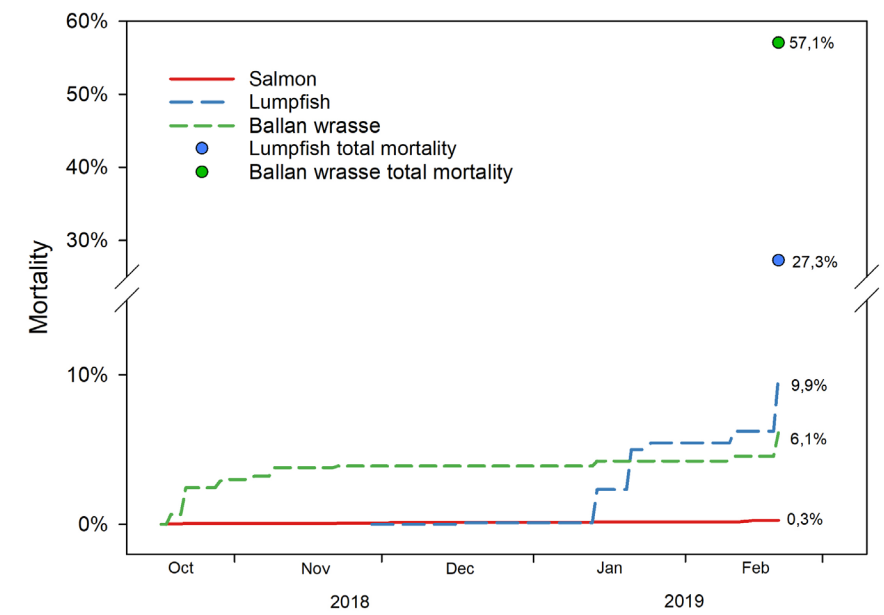

Eksempel på dødelighet hos rensefisk

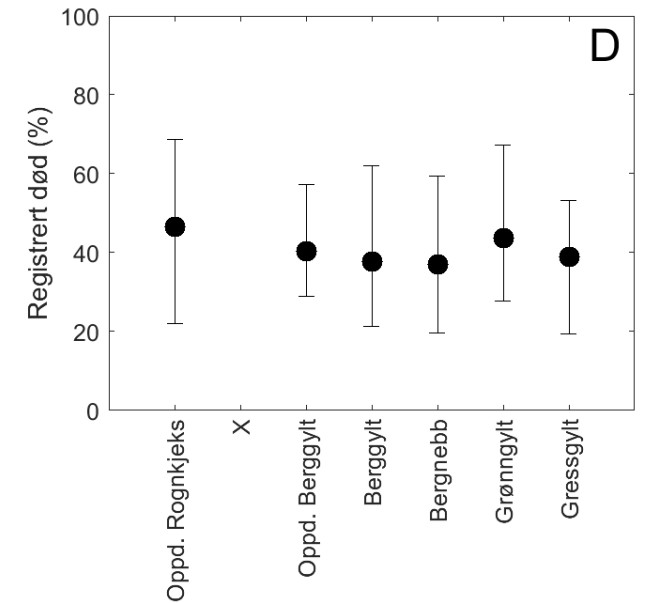

Fig 7. Total abundance of cleaner fish in treatment groups over time, with number among replicate cages combined.

Bui et al 2018

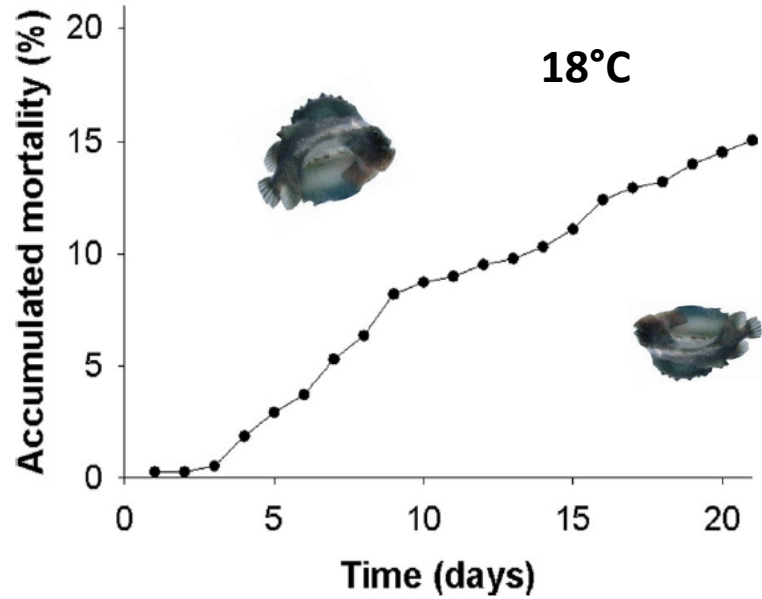

Geitung et al. 2020

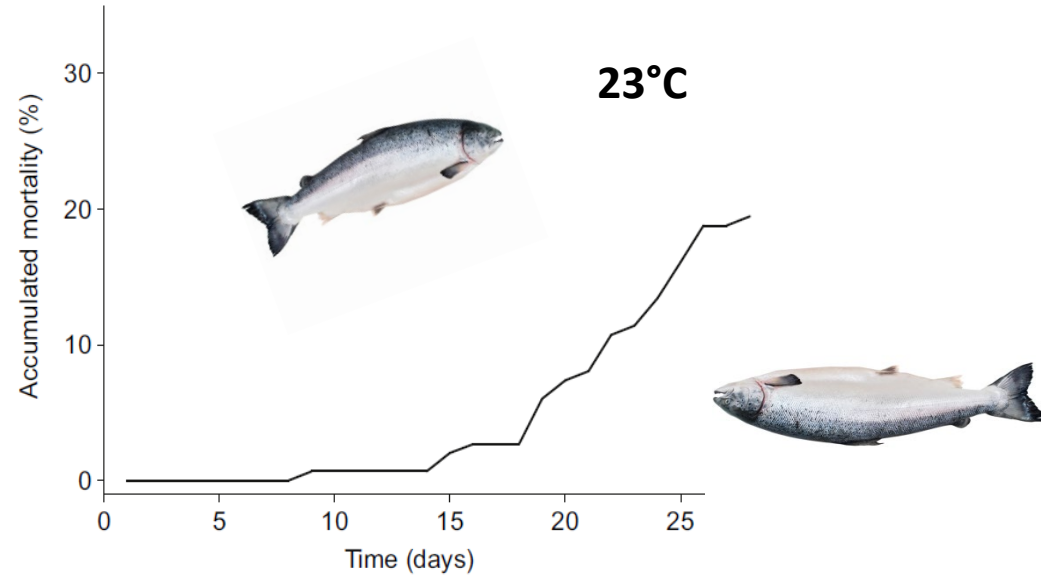

Spørreundersøkelse 2018 (Stien et al 2020)

Rognkjeks dør på 18°C og laks dør på 23°C

Hvas, Oppedal et al. 2018 Biology Open

Hvas, Oppedal et al. 2017. J. Exp. Biol.

- Berggyllt trives på 25°C.

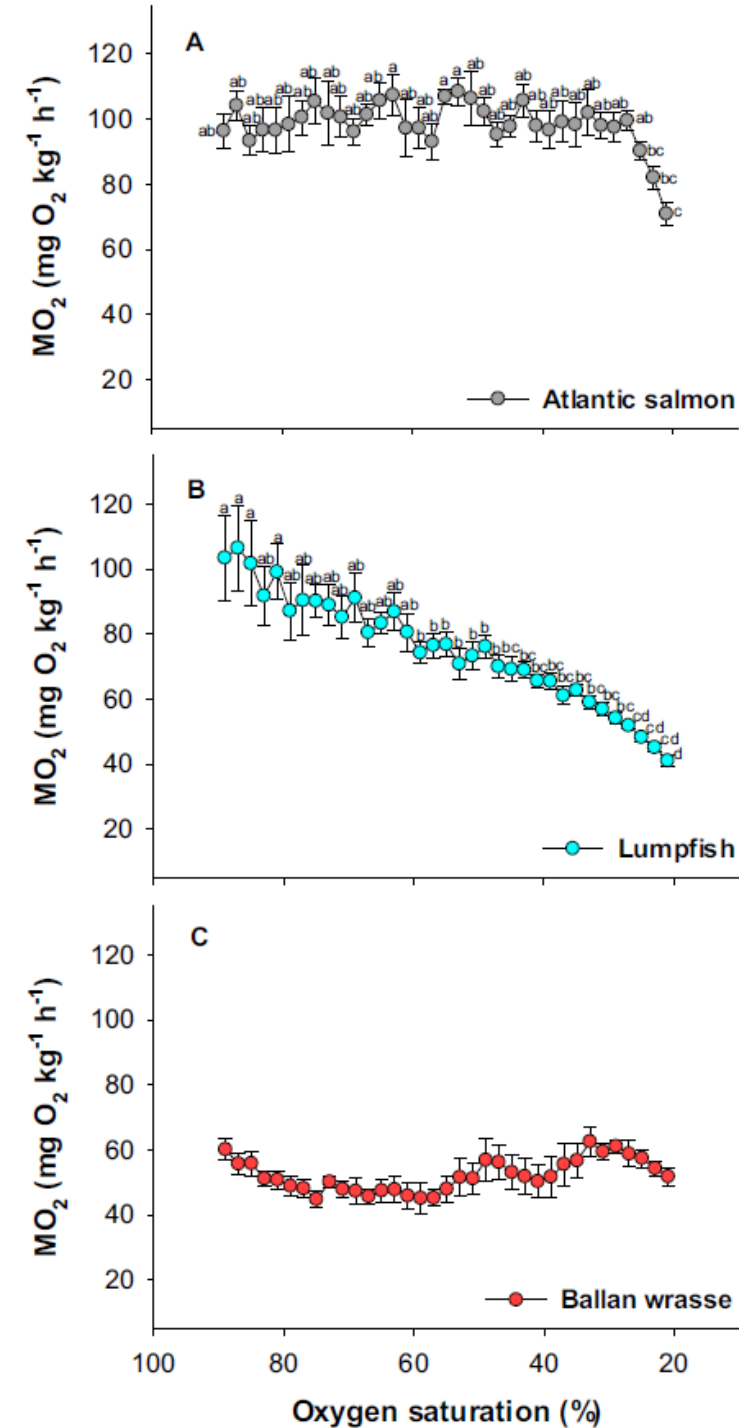
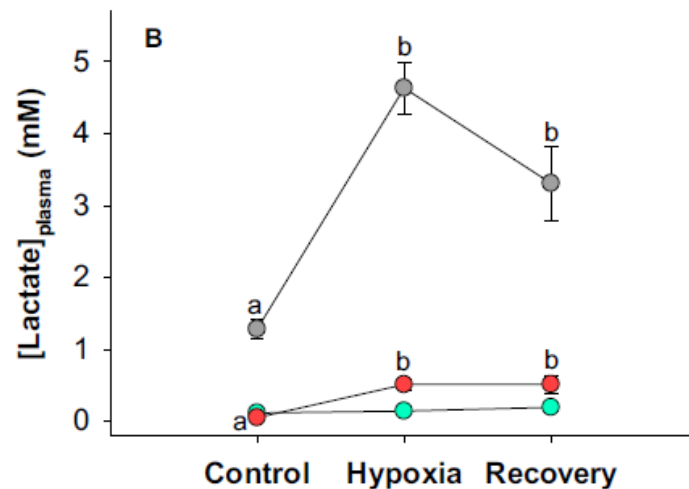

Hypoksi toleranse?

- Rensefisk tåler hypoksi i minst samme grad som laks
  - men blir mindre aktiv ved lave O₂ nivå
  - Kun laks blir anaerob
- Laks tåler dårligst hypoksi

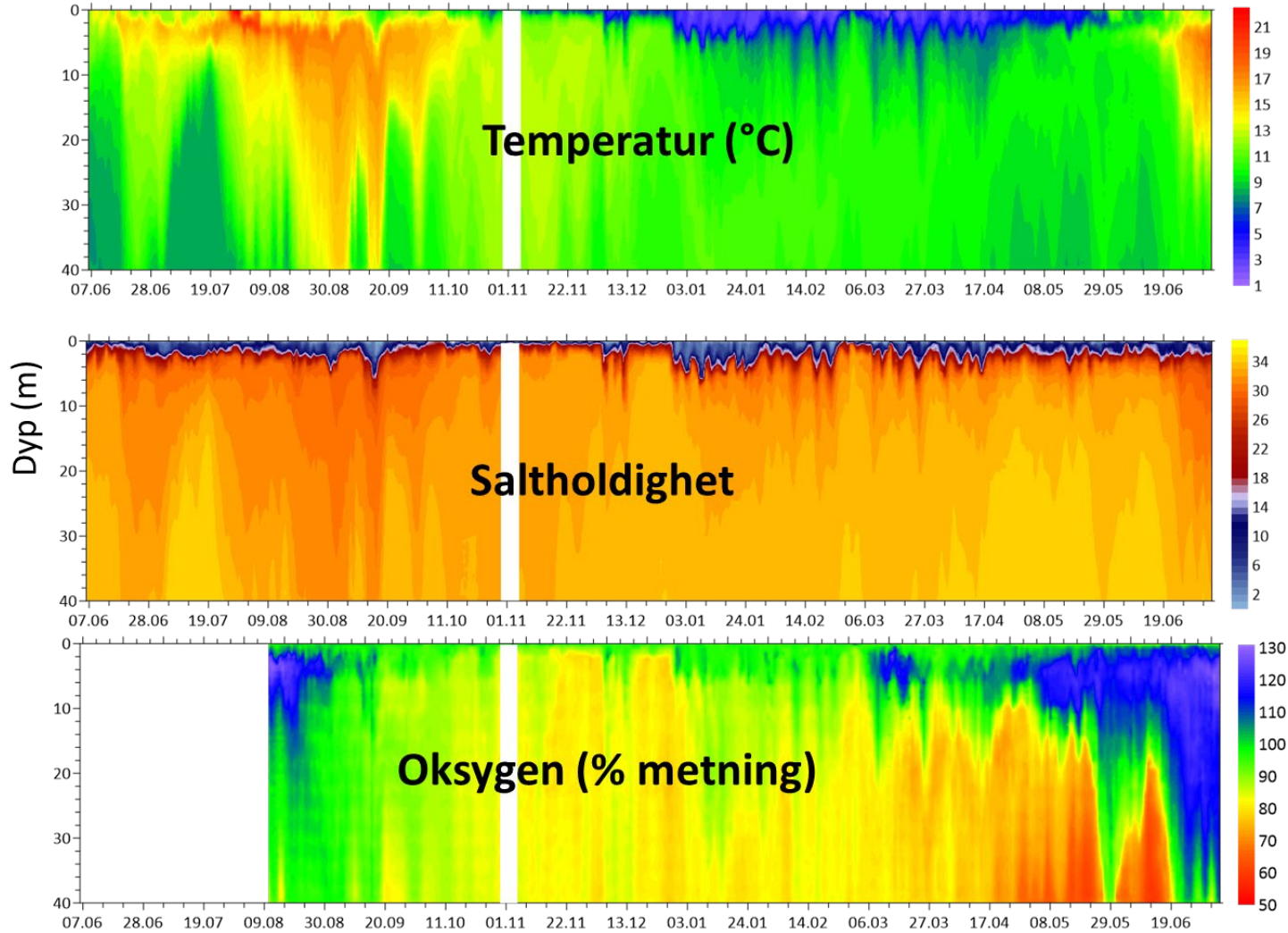

Merdmiljø, laks og rensefisk

Hva bør gjøres?

- Dokumentere funksjon og velferd
- Sikre effektivitet og velferd
- Sikre møteplasser laks/ rensefisk
- Miljøpreferanser laks/ rensefisk

Ka sa han?

- Få, representative studier som viser rensefiskens effektivitet
- Analyser av Barentswatch data viser trender til avlusende effekt som varierer med sesong, år, art og region
- Rensefiskene svømmer ikke fort
- Laks og forskjellige rensefisk har ulike temperaturområder og kapasitet
- Svømmer laks og rensefisk på samme plass i merden?
  - Ulike miljøpreferanser

